

**Міністерство освіти і науки України
Державний заклад «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К.Д.Ушинського»
Соціально-гуманітарний факультет
Кафедра загальної та диференціальної психології**

«АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОЇ ПСИХОЛОГІЇ: ТЕОРІЯ, ДОСВІД, ПРАКТИКА»

**ЗБІРНИК НАУКОВИХ СТАТЕЙ
Всеукраїнської науково-практичної конференції
24-25 квітня 2025 року**

Одеса

2025

УДК 159.9: 37.015.3

А 43

Друкується за ухвалою Вченої ради Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д.Ушинського» (протокол № 16 від 29.05.2025 року)

А 43 Актуальні проблеми сучасної психології: теорія, досвід, практика / Збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Одеса, 24-25 квітня 2025 року) / за ред. М.Й.Казанжи. Одеса: Університет Ушинського, 2025. 718 с.

Редакційна колегія: Казанжи М.Й., доктор психологічних наук, професор; Саннікова О.П., доктор психологічних наук, професор; Дідух М.Л., доктор психологічних наук, доцент; Водолазська О.О., кандидат психологічних наук, доцент; Бринза І.В., кандидат психологічних наук, доцент; Борисова О.О., кандидат юридичних наук, доцент; Василенко І.А., кандидат психологічних наук, доцент; Ульянова Т.Ю., кандидат психологічних наук, доцент; Черножук Ю.Г., кандидат психологічних наук, доцент; Оріщенко О.А., кандидат психологічних наук, доцент.

Збірник призначений для фахівців у галузі психології, наукових дослідників і практиків, викладачів закладів вищої освіти, педагогів і вихователів, докторантів, аспірантів та студентів. Рекомендації щодо впровадження результатів конференції полягають у підвищенні обізнаності науковців, викладачів і аспірантів щодо наслідків та перспектив становлення особистості у невизначеному світі та можливостей практичного використання досягнень загальної психології, психології особистості, історії психології тощо в сучасних умовах освіти та науки.

Матеріали опубліковано в авторській редакції. Відповідальність за достовірність викладеного матеріалу покладено на авторів статей. Думки авторів можуть не збігатися з позицією редколегії.

ISBN 978-617-7757-40-4

©Автори статей, 2025
© Університет Ушинського

2025

психології: Збірник наукових праць Інституту психології імені Г.С. Костюка НАПН України. 2020. Том. V. Вип. 20. С.68-81.

3. Штепа О.С. Психологічні ресурси як медіатор внутрішнього та зовнішнього «Я» людини. *Проблеми сучасної психології*. 2016. Вип. 31. С.559-568.

4. Штепа О. Позиціонування різних типів ресурсностей особистості у координатах «всупереч-і-завдяки». *Збірник наукових праць «Проблеми сучасної психології»*. 2022. №55. С.173-193.

5. Cambridge dictionary online, 2025. URL: <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/resource>

УДК: 159.922

Бринза І.В.,

кандидат психологічних наук, доцент,
доцент кафедри загальної та диференціальної психології,
Державний заклад «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К.Д.Ушинського»

Лончук С.В.,

здобувачка другого (магістерського) рівня вищої
освіти за спеціальністю 053 Психологія,
Державний заклад «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К.Д.Ушинського»

АНАЛІЗ СТРУКТУРИ ПСИХОЛОГІЧНОЇ РЕСУРСНОСТІ ПРАЦІВНИКІВ У СФЕРІ ПУБЛІЧНОГО СЕРВІСУ

Анотація. У повідомлені надані результати емпіричного дослідження, спрямованого на виявлення

індивідуально-психологічних ресурсів особистості працівників Центру надання адміністративних послуг. Отримані результати свідчать про достатній рівень сформованості провідних компонентів психологічної ресурсності, а саме професійна впевненість, відчуття успішності, емпатії та орієнтації на саморозвиток. Водночас зафіксоване відносне зниження показників емоційно-мотиваційної складової, що вказує на актуальність упровадження цілеспрямованих психологічних програм підтримки й корекції, спрямованих на посилення емоційної стійкості в професійній діяльності, розвиток емоційності та формування навичок ресурсної рефлексії.

Ключові слова: психологічна ресурсність, працівники публічного сервісу, професійна діяльності, ресурсна рефлексія.

Abstract. The report presents the results of an empirical study aimed at identifying the individual psychological resources of employees at Centers for Administrative Services. The findings indicate a sufficient level of development in the key components of psychological resourcefulness, namely professional confidence, a sense of success, empathy, and orientation toward self-development. At the same time, a relative decrease in the indicators of the emotional-motivational component was recorded, highlighting the relevance of implementing targeted psychological support and corrective programs. These programs should focus on strengthening emotional resilience in professional activities, fostering

emotional expressiveness, and developing resource-based reflection skills.

Key words: psychological resourcefulness, public service employees, professional activity, resource-based reflection.

У контексті реформ децентралізації та цифровізації державного управління в Україні Центри надання адміністративних послуг (ЦНАП) стали ключовими інституціями, через які громадяни отримують доступ до державних сервісів. Однак, ефективність функціонування ЦНАПів значною мірою залежить не лише від технологічної інфраструктури, а й від людського ресурсу — спеціалістів, які безпосередньо надають адміністративні послуги.

Аналіз психологічних робіт показує, що особливої актуальності набуває питання психологічної ресурсності особистості [1,8 та ін.]. Цей феномен розглядається як сукупність внутрішніх і зовнішніх чинників, які забезпечують адаптацію, стійкість до стресу, ефективне саморегулювання та здатність до самореалізації, попри несприятливі обставини.

Поняття «психологічна ресурсність» охоплює як особистісні якості (оптимізм, внутрішній локус контролю, самооцінка, гнучкість мислення), так і психофізіологічні характеристики (енергійність, витривалість, рівень тривожності), соціальні ресурси (підтримка, якість комунікацій), духовні й екзистенційні орієнтири (життєві смисли, цінності, віра) [6, 8].

Ресурсність у професійній сфері охоплює не лише наявність технічних чи організаційних умов, а й внутрішні психоемоційні та особистісні характеристики, що забезпечують ефективне функціонування працівника. На думку сучасних дослідників У. Нікітчука, В. Федуна (2022), психологічна ресурсність є не лише характеристикою стійкості, а й механізмом, що дозволяє людині конструктивно долати життєві та професійні труднощі, уникати емоційного вигорання та зберігати цілісність особистості в умовах турбулентності [3].

Фахівці ЦНАПів часто опиняються в ситуаціях підвищеної соціальної та психологічної напруги: великий потік клієнтів, не завжди врегульовані правові норми, емоційно складні ситуації з заявниками. Як зазначає І. Сьомкіна (2015), саме представники соціальної сфери в умовах кризи мають підвищений ризик розвитку синдрому емоційного вигорання [5]. Тому важливим стає питання актуалізації ресурсного потенціалу цих працівників.

У дослідженні В. Шевчук (2024) виявлено, що підвищення рівня професійної ідентичності спеціалістів ЦНАП, що включає усвідомлення соціально значущої місії праці, формує глибший зв'язок працівника з професією, що є ресурсом самозбереження у стресових умовах [6].

Актуалізація ресурсності можлива шляхом цілеспрямованої роботи: психологічної підтримки, розвитку навичок емоційної саморегуляції, залучення до практик (супервізія, коучинг, тренінги). Сьогодні ці

підходи активно інтегруються у програми психосоціальної підтримки для фахівців соціальної сфери – адміністраторів, спеціалістів державних установ.

Таким чином, актуалізація ресурсності працівників ЦНАПів є міждисциплінарним завданням, що включає психологічну, організаційну та освітню компоненти. Інвестування в розвиток людського капіталу має стати пріоритетом у системі управління якістю надання адміністративних послуг. Це дозволить не лише забезпечити стійкість працівників до професійних викликів, а й підвищити загальний рівень довіри громадян до державних інституцій.

Зацікавленість обраної тематики зумовлена потребою виявлення індивідуально-психологічних ресурсів особистості працівників Центру надання адміністративних послуг. У межах емпіричного дослідження було обстежено 65 адміністраторів ЦНАП, віком від 24 до 59 років. З метою вивчення рівня психологічної ресурсності особистості було використано авторський тест-опитувальник О. Штепи, що передбачає вимірювання 14 показників ресурсного потенціалу особистості [6]. До структури психологічної ресурсності, згідно з методикою, входять такі компоненти: P1 – упевненість, P2 – доброта до людей, P3 – допомога іншим, P4 – успіх, P5 – любов, P6 – творчість, P7 – віра у добро, P8 – прагнення до мудрості, P9 – робота над собою, P10 – самореалізація у професії, P11 – відповідальність, P12 – знання власних ресурсів, P13 – уміння оновлювати власні ресурси, P14 – уміння

використовувати власні ресурси. Зазначений інструментарій дозволив здійснити глибоке діагностування психологічної ресурсності та побудувати профіль сильних і слабких сторін ресурсного потенціалу адміністраторів ЦНАП.

На рис. 1. представлено профіль розподілу компонентів психологічної ресурсності адміністраторів. Візуальний аналіз профілю засвідчує, що всі компоненти психологічної ресурсності знаходяться в межах P50 –P70 процентілю, що говорить про коридор норми. Однак, серед адміністраторів ЦНАП, можемо окреслити кілька характерних тенденцій.

Аналіз процентильного розподілу компонент психологічної ресурсності дозволяє визначити як сильні сторони, так і потенційні зони розвитку особистісного ресурсу працівників Центру надання адміністративних послуг. Найвищі показники продемонстрували компоненти P4 – успіх (P=73,1) та P12 – знання власних ресурсів (P=70,3). Це може свідчити про високий рівень усвідомлення працівниками досягнень у професійній сфері, а також глибоке знання власних психоемоційних і особистісних резервів.

Відчуття успішності та наявність внутрішнього орієнтира на власні ресурси є ключовими факторами у підтриманні стабільного функціонального стану в умовах підвищеного професійного навантаження. Помірно високі значення отримали компоненти: P1 – упевненість (P=65,6), P2 – доброта до людей (P=65,8), P3 – допомога іншим (P=63,1), P6 – творчість (P=62,9), P9 – робота над собою (P=64,6), P13 – уміння оновлювати

власні ресурси (P=63,4), P14 – уміння використовувати власні ресурси (P=61,7).

Рис. 1. Профіль розподілу компонентів психологічної ресурсності особистості в загальній вибірці адміністраторів

Примітки: P1 – упевненість, P2 – доброта до людей, P3 – допомога іншим, P4 – успіх, P5 – любов, P6 – творчість, P7 – віра у добро, P8 – прагнення до мудрості, P9 – робота над собою, P10 – самореалізація у професії, P11 – відповідальність, P12 – знання власних ресурсів, P13 – уміння оновлювати власні ресурси, P14 – уміння використовувати власні ресурси.

Ці результати свідчать про наявність достатньо збалансованої системи особистісних ресурсів. Фахівці демонструють емоційну відкритість, схильність до просоціальної поведінки, а також здатність до саморозвитку й креативного підходу у вирішенні завдань. Також варто підкреслити, що використання даних ресурсів адміністраторами, вказують на

сформовані навички саморегуляції й адаптивності, які є важливими у запобіганні професійному вигоранню. Наступні показники, хоч і не виходять за межі середніх значень, спостерігаються за такими компонентами: P5 – любов (P=58,8), P10 – самореалізація у професії (P=58,1), P11 – відповідальність (P=58,1). Це може свідчити про наявність фрустраційних проявів у сфері емоційного балансу, професійного зростання або про зниження суб'єктивного відчуття повноти реалізації в професійній ролі. Ймовірно, в умовах інтенсивного робочого навантаження працівники надають перевагу прагматичним аспектам діяльності — функціональності та результативності, водночас частково ігноруючи емоційно-мотиваційний вимір праці й глибоке усвідомлення власної професійної ідентичності.

Таким чином, отримані результати свідчать про достатній рівень сформованості провідних компонентів психологічної ресурсності та функціональну зрілість особистості в межах професійної діяльності спеціалістів ЦНАП.

Особливо це проявляється у сферах професійної впевненості, відчуття успішності, емпатії та орієнтації на саморозвиток. Водночас зафіксоване відносне зниження показників емоційно-мотиваційної складової, що вказує на актуальність упровадження цілеспрямованих психологічних програм підтримки й корекції, спрямованих на посилення емоційної стійкості в професійній діяльності, розвиток емоційності та формування навичок ресурсної рефлексії.

Література:

1. Бринза І.В., Черняк Е.В. Актуалізація екзистенціальних ресурсів особистості в кризі. Зб. наук. праць. Ізмаїл: РВВ ІДГУ. 2022. С.13-18.

2. Кердивар В. В. Синдром жертви у внутрішньо переміщених осіб із зони локального воєнного конфлікту: кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису. Харків: Національний університет цивільного захисту України, 2020. 124 с.

3. Нікітчук У. І., Федун В. П. Операціоналізація поняття «психоемоційне благополуччя особистості». *Науковий вісник: зб. наук. праць Ужгородського національного університету*. 2022. №2. DOI: <https://doi.org/10.32782/psy-visnyk/2022.2>

4. Проблеми внутрішньо переміщених осіб в Україні як основа ведення випадку в соціальній роботі з ними. Гібридна війна на Сході України в міждисциплінарному вимірі: витоки, реалії, перспективи реінтеграції: зб. наук. праць. Старобільськ: ДЗ «ЛНУ ім. Т. Шевченка», 2017. С. 324.

5. Сьомкіна І.С. Соціально-педагогічна робота з сім'ями вимушених переселенців: стан та перспективи. *Збірник наукових праць Хмельницького інституту соціальних технологій Університету «Україна»*. 2015. №11. С.102.

6. Шевчук В.В. Еволюція наукових поглядів на поняття «психологічне благополуччя». *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2024. №2. DOI: <https://doi.org/10.32782/psy-visnyk/2024.2.14>

7. Штепа О.С. Опитувальник психологічної ресурсності особистості: результати розробки й апробації авторської методики. Проблеми сучасної психології: зб. наук. праць Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка, Інституту психології імені Г.С.Костюка НАПН України. 2018. Вип. 39. С.380-399. DOI: 10.32626/2227-6246.2018-39.380-399.

8. Штепа О.С. Функціональна значущість психологічної ресурсності у структурі особистісного потенціалу. *Проблеми сучасної психології*: зб. наук. праць Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка, Інституту психології імені Г. С. Костюка НАПН України. 2015. Вип. 29. С.765-778.

УДК: 159.922

Доманська О.С.,
здобувачка другого (магістерського) рівня вищої
освіти за спеціальністю 053 Психологія,
Державний заклад «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

ІНДИВІДУАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ САМООЦІНКИ ЗДОБУВАЧІВ- ПСИХОЛОГІВ

Анотація. У статті представлено аналіз результатів емпіричного дослідження, спрямованого на вивчення індивідуально-психологічних особливостей самооцінки здобувачів вищої освіти за спеціальністю «Психологія». Самооцінка особистості розглядається як

ОСОБИСТІСТЬ У ПРОСТОРИ ПРОФЕСІЙНОГО ЖИТТЯ

Бедан В.Б., Косинська Н.О. Особистісні ресурси психолога, значущі у роботі з військовими.....	455
Бринза І.В., Лончук С.В. Аналіз структури психологічної ресурсності працівників у сфері публічного сервісу.....	467
Доманська О.С. Індивідуально-психологічні особливості самооцінки здобувачів-психологів.....	476
Козачинська О.В. Життєстійкість як чинник професійного самоздійснення психологів.....	488
Максименко Ю.Б., Жданова Н.І. Теоретичне обґрунтування дослідження вигорання у працівників невиробничої сфери.....	497
Санніков О.І., Коровкіна Т.В. Статистичний аналіз толерантності та рішучості особистості волонтера.....	508
Санніков О.І., Кушнерьова Т.П. До питання професійної ідентичності.....	518
Свідерко В.В. Емоційне вигорання педагогів з різною життєстійкістю.....	528
Оріщенко О.А., Томіліна А.Ю. Професійне самоздійснення майбутніх психологів з різним емоційним інтелектом.....	538
Ульянова Т. Ю., Цубера М.С. Професійне вигорання та його зв'язок з особистісною зрілістю.....	551
Форманюк В. В. Психологічні чинники, що впливають на формування професійної ідентичності майбутніх юристів.....	560

СУЧАСНІ МЕТОДИ ТА ТЕХНОЛОГІЇ ПСИХОКОРЕКЦІЇ, ПСИХОТЕРАПІЇ ТА ГРУПОВОЇ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ДОПОМОГИ

Бринза І.В., Гірман Ю.В. Емоційне благополуччя жінок-внутрішньо переміщених осіб до і після арт-терапії: результати дослідження....	568
Беляєвська Т.В. Огляд психодіагностичних інструментів для дослідження резильєнтності: сучасний стан та перспективи.....	578
Bortov A. Foundations of psychological support for mental well-being under wartime conditions.....	588
Бедан В.Б. Юраш І.Ю. Особливості взаємозв'язку самодостатності з різними типами переживання самотності.....	595
Головко М.С. Особистісні предиктори піддавання жінок насиллю у сім'ї.....	602
Ходаківський О.І. Психоемоційний вплив різних форм капеланської допомоги на поранених військовослужбовців.....	611